

8.3. Reaccions àcid-base

lleixiu

marbre

Des de l'antiguitat es coneixen diverses substàncies amb unes característiques especials i d'un gran interès, que reben el nom d'àcids i bases.

Quines són les seves característiques?

suc de llimona
(àcid cítric)

Àcids

Bases

Vinagre (àcid acètic)

Ampolla d'àcid clorhídric

suc de taronja (àcid cítric)

Àcids

- Tenen gust agre.
- Reaccionen amb alguns metalls i s'obté hidrogen.

- Ataquen els carbonats, obtenint-se CO_2

- Tenen la capacitat de canviar el color d'algunes substàncies.

- Són corrosius

- Es dissolen en aigua i la dissolució resultant és conductora de l'electricitat.
- Perden les seves propietats en reaccionar amb una base.

Bases

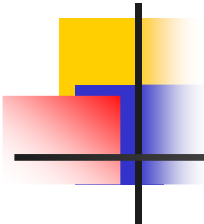
- Tenen gust amarg i tacte relliscós.
- També s'anomenen àlcalis.

- Tenen la capacitat de canviar el color d'algunes substàncies.

- Són corrosius

- Es dissolen en aigua i la dissolució resultant és conductora de l'electricitat.
- Perden les seves propietats en reaccionar amb un àcid.

Però des del punt de vista químic, quina ha de ser la composició de la substància per poder dir si es tracta d'un àcid o d'una base?

Per contestar a aquesta pregunta, hem de conèixer que són

Els electròlits

8.3.1. Què són els electròlits?

Els electròlits

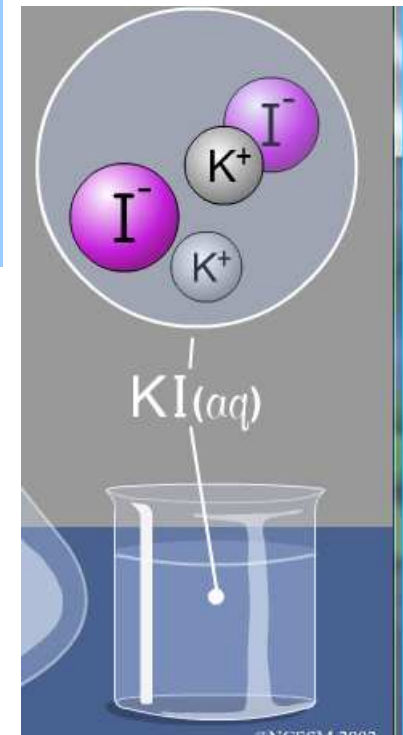
Són les substàncies que dissoltes en aigua, condueixen l'electricitat, a causa de la presència d'ions en la dissolució.

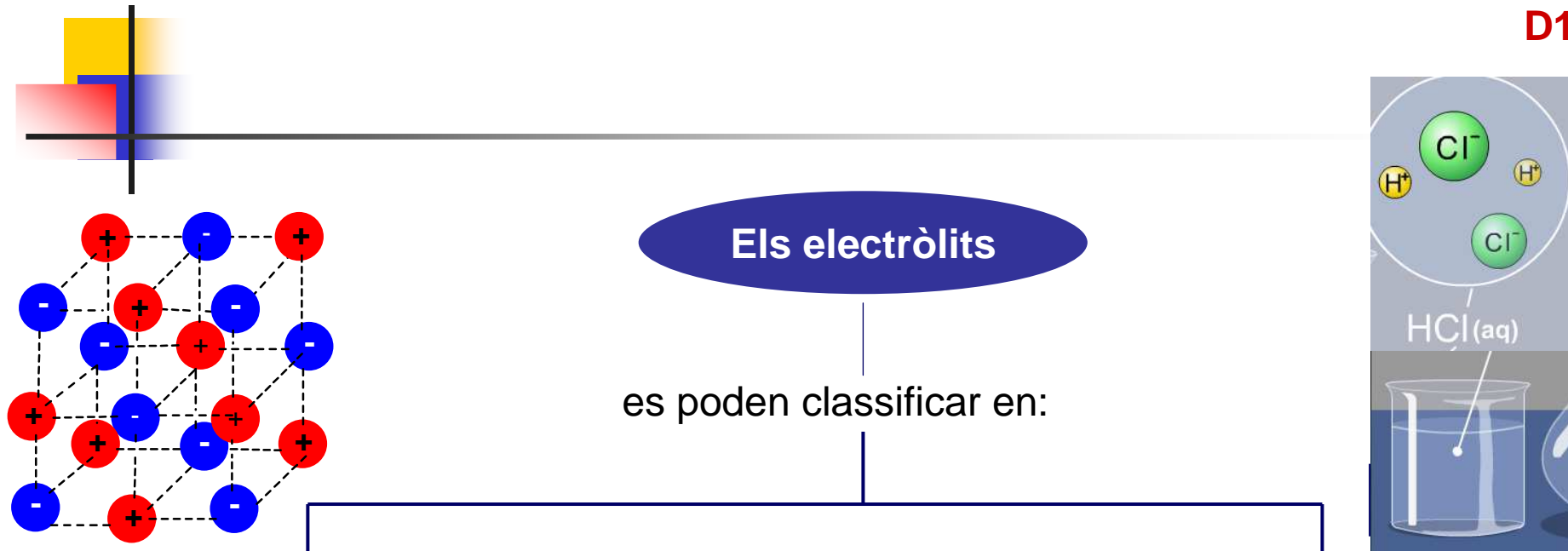
Recordeu. En estat sòlid, ex. fil de coure, els electrons són les partícules responsables de conduir l'electricitat. En dissolució, les partícules responsables de conduir l'electricitat són els ions. (ió calci, Ca^{2+} , ió clorur Cl^- , ió nitrat NO_3^- ...)

Els no-electròlits

Són les substàncies que dissoltes en aigua, no condueixen l'electricitat. Per exemple, l'alcohol $\text{C}_2\text{H}_5\text{OH}$.

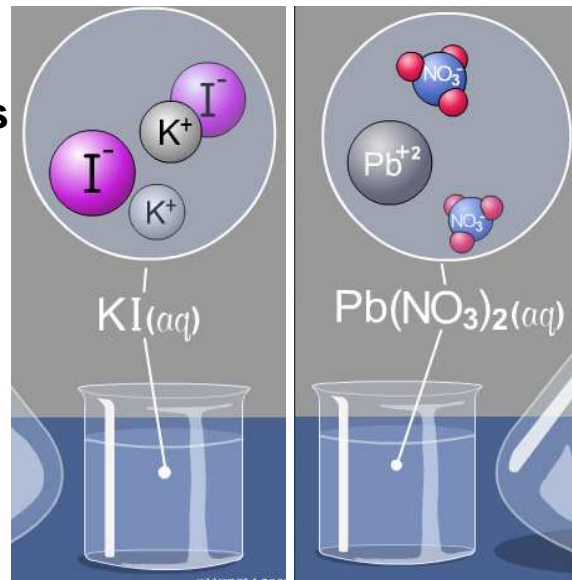
Ex. KI

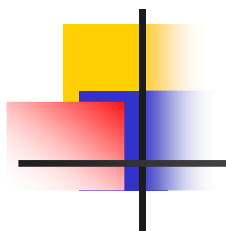
Electròlits iònics

Són els que en estat sòlid estan constituïts per ions, que es dissocien en dissoldre's en aigua. És el cas dels compostos iònics (metall-no metall).

Electròlits moleculars

Són els que en estat sòlid estan constituïts per molècules (no metall- no metall) (**no ions**), però quan es dissolen en aigua s'ionitzen (formen ions). Per exemple l'àcid clorhídric, HCl, l'àcid nítric (HNO_3)

Exercici 2. Les substàncies següents són electròlits, és a dir, les seves dissolucions aquoses són conductores de l'electricitat, classifica-les en electròlits iònics (metall-no metall) o moleculars (no metall-no metall).

- CaO   **Electròlit iònic**

- H₂S   **Electròlit molecular**

- H₂SO₄   **Electròlit molecular**

- KCl   **Electròlit iònic**

- KClO₃   **Electròlit iònic**

- NaOH   **Electròlit iònic**

8.3.2. Àcid-base segons Arrhenius

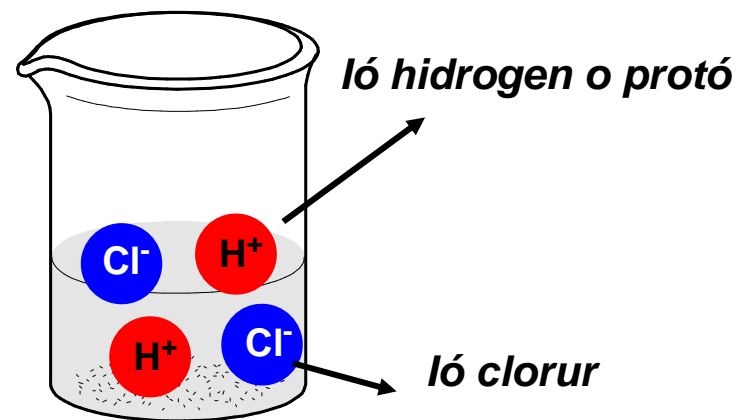
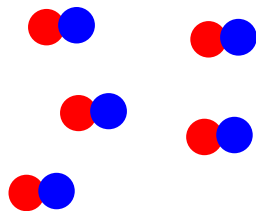
El químic suec Arrhenius (1859-1927) va estudiar en la seva tesi doctoral perquè hi havia dissolucions aquoses que eren conductores i altres que no, arribant a la conclusió que tot depenia si hi havia o no l'existència d'unes partícules carregades anomenades ions. Per aquesta teoria li fou concedit el premi Nobel l'any 1903.

En aquesta teoria, Arrhenius va formular les definicions d'àcid i base.

Àcid

Qualsevol substància (electròlit) que, en dissoldre's en aigua, es dissocia en **ions hidrogen, H^+** i en l'anió respectiu.

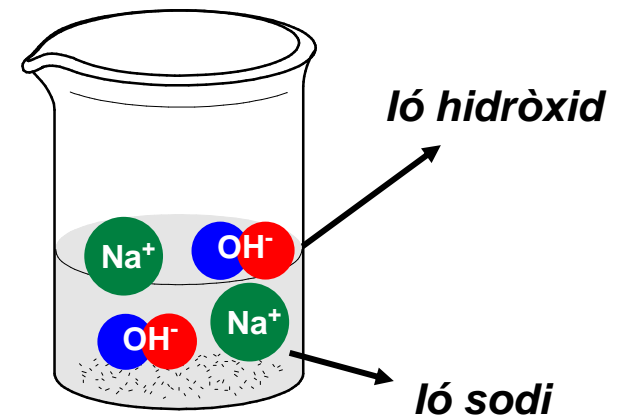
Clorur d'hidrogen (g) es dissol en aigua

Base

Qualsevol substància (electròlit) que, en dissoldre's en aigua, es dissocia en **ions hidròxid, OH⁻** i en el catió respectiu.

Hidròxid de sodi, NaOH (s) es dissol en aigua

Segons el químic Arrhenius:

Àcid	Base
<p>· Inclou els hidràcids (HF, HCl, HBr i HI, H₂S, H₂Se, H₂Te) i els oxoàcids (HNO₃, H₂SO₄, HClO₄, ...</p> <p><i>Exemple.</i></p>	<p>· Inclou els hidròxids {KOH, Fe(OH)₃, Mg(OH)₂ ...}</p> <p><i>Exemple.</i></p>
$\text{H}_2\text{S}_{(aq)} \longrightarrow 2 \text{H}^+_{(aq)} + \text{S}^{2-}_{(aq)}$	$\text{Mg(OH)}_2_{(aq)} \longrightarrow \text{Mg}^{2+}_{(aq)} + 2 \text{OH}^-_{(aq)}$
$\text{H}_2\text{SO}_4_{(aq)} \longrightarrow 2 \text{H}^+_{(aq)} + \text{SO}_4^{2-}_{(aq)}$	$\text{Fe(OH)}_3_{(aq)} \longrightarrow \text{Fe}^{3+}_{(aq)} + 3 \text{OH}^-_{(aq)}$

· **La teoria d'Arrhenius té limitacions**, ja que l'amoníac (NH₃) i certes sals, com el carbonat de calci (CaCO₃), l'hidrogencarbonat de sodi (NaHCO₃) són bases i aquesta teoria no ho explica, ja estudiarem l'any vinent tot això amb més profunditat.